

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Aan het juiste antwoord op een meerkeuzevraag wordt 1 scorepunt toegekend.

Tekst 1

1 maximumscore 1

De afspraak tussen een aantal mannen (onder wie de man van Lucretia) om elkaars vrouwen onverwachts te bezoeken / om te kijken wiens vrouw het meest kuis was / een voorbeeldig leven leidde.

Of woorden van overeenkomstige strekking.

Opmerking

Niet fout rekenen wanneer als antwoord is gegeven 'De afspraak tussen een aantal mannen (onder wie de man van Lucretia) om Lucretia onverwachts te bezoeken'.

2 maximumscore 2

- pavidā (regel 6) 1
- obstinatam (regel 9) 1

3 maximumscore 2

- a. metu heeft betrekking op de dood 1
- b. terrore heeft betrekking op schande / een slechte naam 1

Of woorden van overeenkomstige strekking.

Opmerkingen

- *Niet fout rekenen wanneer bij a. als antwoord is gegeven 'angst voor de dood'*
- *Niet fout rekenen wanneer bij b. als antwoord is gegeven 'angst voor schande / een slechte naam'*

4 maximumscore 2

- (tanto) malo (regel 13) 1
- (rem) atrocem (regel 15) 1

Opmerking

Niet fout rekenen wanneer als één van de antwoorden is gegeven 'expugnato (decōre muliebri) (regel 13)'.

Vraag	Antwoord	Scores
5	maximumscore 2	
	<ul style="list-style-type: none"> • Brutus heeft (door de Tarquiniï / de koninklijke familie te verdrijven) een einde gemaakt aan het koningschap/terreurbewind / de basis gelegd voor de republiek 	1
	<ul style="list-style-type: none"> • Lucretia's dood/verkrachting heeft Brutus doen besluiten (om zijn imago van onnozelheid af te schudden en) de leiding te nemen in de opstand tegen de Tarquiniï / tot actie aangezet 	1
	Of woorden van overeenkomstige strekking.	
6	maximumscore 2	
	<ul style="list-style-type: none"> • pudicitia maakt in het Latijn onderdeel uit van de ablativus absolutus (amissa pudicitia) / van een bijwoordelijke bepaling (amissa pudicitia) 	1
	<ul style="list-style-type: none"> • In de vertaling is pudicitia als lijdend voorwerp (in een betrekkelijke bijzin) vertaald (die haar eerbaarheid verloren heeft) 	1
	Of woorden van overeenkomstige strekking.	
	<i>Opmerking</i>	
	<i>Niet fout rekenen wanneer als antwoord over de vertaling is gegeven 'In de vertaling is pudicitia vertaald alsof er in het Latijn een accusativus staat'.</i>	
7	maximumscore 1	
	haud impune (regel 21-22)	
8	maximumscore 2	
	<ul style="list-style-type: none"> • a. (Haar vader en haar echtgenoot) schenken haar vergiffenis omdat ze tot deze daad gedwongen is 	1
	<ul style="list-style-type: none"> • b. (De) vergiffenis (die jullie mij geven) weiger ik mijzelf te geven 	1
9	B	
10	maximumscore 1	
	Livius wil (door Lucretia deze woorden in de mond te leggen) de lezer voorbeelden van goed gedrag geven / Livius benadrukt in zijn werk de (Romeinse) deugd(en).	
	Of woorden van overeenkomstige strekking.	
11	maximumscore 2	
	<ul style="list-style-type: none"> • habebat (is imperfectum en) beschrijft een situatie: Lucretia hield een mes verborgen 	1
	<ul style="list-style-type: none"> • cecidit (is perfectum en) beschrijft een moment uit het verhaal: Lucretia viel stervend voorover 	1
	Of woorden van overeenkomstige strekking.	
	<i>Opmerking</i>	
	<i>Wanneer alleen als antwoord is gegeven 'habebat beschrijft een situatie en cecidit een moment uit het verhaal' 1 scorepunt toekennen.</i>	

Vraag	Antwoord	Scores
12	maximumscore 2	
	<ul style="list-style-type: none">• 'prins' in de vertaling is explicieter dan regiam, dat 'koninklijk / behorend bij een koning' betekent• 'bezoedelde' in de vertaling is explicieter dan iniuriam, dat 'onrecht' betekent	1 1
	Of woorden van overeenkomstige strekking.	
13	maximumscore 2	
	<ul style="list-style-type: none">• In de regels 21-24 laat Lucretia Brutus en de andere mannen beloven haar verkrachter te straffen• In de regels 32-34 zwerft Brutus de hele koninklijke familie te zullen verdrijven / het koningschap te zullen beëindigen	1 1
	Of woorden van overeenkomstige strekking.	
14	maximumscore 2	
	<ul style="list-style-type: none">• a. Zij hadden de indruk dat Brutus niet bepaald intelligent of initiatiefrijk was• b. Brutus was bang ook zelf het slachtoffer te worden (van de terreur) van koning Tarquinius / van de koninklijke familie / uit de weggeruimd te worden	1 1
	Of woorden van overeenkomstige strekking.	

Tekst 2

- 15** **maximumscore 2**
- De Ianiculum was bezet/veroverd door de vijanden 1
 - De Palatijn en het Capitool waren in handen van de Romeinen / niet veroverd 1
- Of woorden van overeenkomstige strekking.

Opmerking

Wanneer alleen als antwoord is gegeven 'De ene heuvel was bezet door vijanden, de andere twee heuvels waren in handen van de Romeinen'

1 scorepunt toekennen.

Vraag	Antwoord	Scores
16	<p>maximumscore 2</p> <p>Twee van de volgende antwoorden:</p> <ul style="list-style-type: none"> – asyndeton – trikolon – infinitivus historicus <p>per juist antwoord</p>	1
	<p><i>Opmerking</i></p> <p><i>Niet fout rekenen wanneer als één van de antwoorden is gegeven 'climax'.</i></p>	
17	A	
18	<p>maximumscore 1</p> <p>Uit de woorden die Horatius Cocles tegen de Etrusken uitspreekt, blijkt dat hij koningschap/monarchie koppelt aan slavernij/onvrijheid. Of woorden van overeenkomstige strekking.</p>	
19	<p>maximumscore 2</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ze gooiden (van alle kanten) hun speren naar Horatius Cocles • Ze stormden (allemaal) op Horatius Cocles af / Ze probeerden (met een gezamenlijke aanval) Horatius Cocles weg te duwen <p>Of woorden van overeenkomstige strekking.</p>	1 1
20	<p>maximumscore 2</p> <ul style="list-style-type: none"> • fragor (rupti pontis) (regel 25) • clamor (Romanorum, alacritate perfecti operis sublatus) (regel 25-26) 	1 1

Tekst 3 en Tekst 2

21	<p>maximumscore 3</p> <ul style="list-style-type: none"> • a. Bij Livius bleven alle projectielen op zijn schild steken / werd Horatius Cocles door geen enkel projectiel getroffen • b. met heel veel moeite (was overgezwommen) (regel 4-5) • zonder dat hij tijdens het zwemmen ook maar één wapen had verloren (regel 5-6) 	1 1 1
-----------	--	-------------

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

4.2 Beoordelingsmodel voor de vertaling

- Kolon 22**
- 22 **maximumscore 2**
Forte (kolon 24 t/m 26) T. Manlius (kolon 23 en 27) cum suis turmalibus evasit,
Toevallig reed T. Manlius met zijn ruiters een heuvel op,
- forte** sterk/moedig 1
- Kolon 23**
- 23 **maximumscore 1**
consulis filius
(de/een) zoon van de consul
- Kolon 24**
- 24 **maximumscore 1**
inter ceteros turmarum praefectos
tussen de overige commandanten/aanvoerders van de ruiterafdelingen
- Kolon 25**
- 25 **maximumscore 2**
qui exploratum (kolon 26) dimissi erant
die op verkenning waren (uit)gestuurd
- Kolon 26**
- 26 **maximumscore 1**
in omnes partes
naar alle richtingen/kanten,
- Kolon 27**
- 27 **maximumscore 1**
super castra hostium
boven een/het legerkamp van de vijand(en),
- Niet fout rekenen: boven het vijandelijke legerkamp
Niet fout rekenen: **castra** legerkampen
- Kolon 28**
- 28 **maximumscore 2**
ita ut vix teli iactu ab statione proxima abesset.
zo dat / zodat hij nauwelijks een speerworp afstand van de dichtstbijzijnde wachtpost (verwijderd/weg/af) was.

Vraag	Antwoord	Scores
	Kolon 29	
29	maximumscore 1 Ibi Tusculani erant equites; Daar waren Tusculaanse ruiters;	
	Kolon 30	
30	maximumscore 1 praeerat Geminus Maecius, Geminus Maecius stond aan het hoofd (van hen) / voerde het bevel (over hen),	
	Kolon 31	
31	maximumscore 2 vir (kolon 32) inter suos (kolon 33) clarus. een beroemd man onder de zijnen / zijn mensen/soldaten.	
	clarus niet verbonden met vir	0
	Kolon 32	
32	maximumscore 1 cum genere niet alleen door (zijn) afkomst	
	Kolon 33	
33	maximumscore 1 tum factis maar ook door (zijn) daden	
	Kolon 34	
34	maximumscore 2 Is ubi Romanos equites (kolon 35 t/m 37) cognovit, Zodra/Toen hij de Romeinse ruiters herkende/opmerkte / herkend/opgemerkt had/heeft,	
	equites paarden	1
	Kolon 35	
35	maximumscore 2 insignemque inter eos praecedentem consulis filium en opvallend/duidelijk tussen/onder hen de vooropgaande zoon van de consul	
	Niet fout rekenen: en de zoon van de consul opvallend tussen/onder hen omdat hij vooropging / opvallend omdat hij tussen/onder hen vooropging	

Vraag	Antwoord	Scores
Kolon 36		
36	maximumscore 1 - nam omnes inter se (kolon 37) noti erant - - want allen kenden elkaar -	
Kolon 37		
37	maximumscore 1 utique illustres viri, in elk geval de vooraanstaande/belangrijke mannen,	
Kolon 38		
38	maximumscore 1 (kolon 39) ait zei hij	
Kolon 39		
39	maximumscore 2 “Unane (kolon 38) turma Romani (kolon 40) bellum gesturi estis? “Zijn jullie, Romeinen, van plan met één ruiterafdeling oorlog te voeren / Zullen jullie, Romeinen, met één ruiterafdeling oorlog voeren?	
	bellum gesturi estis jullie voeren oorlog	1
	bellum gesturi estis jullie hebben oorlog gevoerd / voerden oorlog	0
Kolon 40		
40	maximumscore 1 cum Latinis sociisque met/tegen de Latijnen en hun bondgenoten	
	cum samen met	0
Kolon 41		
41	maximumscore 2 Quid interea consules (kolon 42) agent?” Wat zullen intussen de consuls doen?”	
	Niet fout rekenen: consules agent de consuls doen	
Kolon 42		
42	maximumscore 1 quid duo exercitus consulares wat (zullen) de twee legers van de consuls / de twee consulaire legers (doen)	

Vraag	Antwoord	Scores
	Kolon 43	
43	maximumscore 2 “Aderunt in tempore” “Ze zullen op tijd / op het juiste moment aanwezig zijn” Niet fout rekenen: Aderunt ze zijn aanwezig	
	Kolon 44	
44	maximumscore 1 Manlius inquit, zei Manlius,	
	Kolon 45	
45	maximumscore 2 “et cum illis aderit Iuppiter ipse, “en met hen zal Juppiter zelf aanwezig zijn, Niet fout rekenen: aderit is aanwezig cum niet vertaald als voorzetsel	0
	Kolon 46	
46	maximumscore 2 foederum a vobis violatorum testis, (als) getuige van door jullie geschonden/verbroken verdragen, Niet fout rekenen: foederum a vobis violatorum van het door jullie geschonden verdrag foederum niet vertaald als vorm van het zelfstandig naamwoord foedus	0
	Kolon 47	
47	maximumscore 1 qui plus potest polletque”. die meer kan en (meer) macht heeft”.	

Bronvermeldingen

tekst 1	Livius, AUC I 58-59.2
tekst 2	Livius, AUC II 10
tekst 3	Uit: Dionysius van Halicarnassus, Ἑρωμαϊκὴ Ἀρχαιολογία V 24.3
tekst 4	Livius, AUC VIII 7.1-5